

# ÜNİTE 3

Mevduat Hesaplarının Açılışı, Para Yatırılması, Para Ödenmesi ve Kapatılması

Mevduat sahiplerinin tasarruf yetkisi ile ilgili bilgiler önceki Ünite de ele alınmıştı.

Bu ünite de, buradan hareketle mevduat hesaplarının açılışı, hesaplara para yatırılması, hesaplardan para ödenmesi ve hesapların kapatılması ile ilgili bilgilere yer verilerek uygulamada mevduat hesaplarının işleyişi ele alınmaktadır.

# Tasarruf Mevduatı Hesabının Açılışı

Temyiz kudretini haiz ve tasarrufa ehliyetli gerçek kişiler adına vadesiz ve vadeli tasarruf mevduatı hesabı açılabilir. Mevduat hesabını açtırmak günümüzde bilgisayar teknolojisinin de gelişmesiyle iyice kolaylaşmıştır.

***Mevduat hesabı açılışı için tüm bankalarca şu belgeleri istemektedir:***

- Nüfus cüzdanı veya ehliyet (aslı)
- İkametgah belgesi veya Son üç ay içerisinde alınmış elektrik-su-doğalgaz faturalarından biri

***Tasarruf hesabı açtırmak için başvuranlardan,***  
önce işlemlerde kullanacağı birer imza örneği alınır ve bilgisayar sistemine aktarımı yapılır.  
Ayrıca; yıl sonlarında hesap özeti gönderilmesine gerek olup, olmadığına ya da e-posta hesabına gönderilmesine ilişkin talebin, banka kartı isteyip istemediği, telefon ve internet bankacılığı kullanımı vb. Hesabın işleyişine ait bilgileri içeren hesap sözleşmesi mudiye imzalatılır.

***Okuma yazma bilmeyen veya imza atamayan kişiler adına*** açılacak hesapların imza kartonlarına, hesap sahibinin fotoğrafı yapıştırılarak şube mührü ile mühürlenir. hesap sahipleri tarafından kullanılacak mühürlerin notere onaylatılması sağlanır. Mühür kullanan hesap sahiplerinden, mühürle mühürlenmiş belgelerin kendisini bağlayacağını, mührü kaybettiği takdirde, derhal bankayı haberdar edeceğini belirten bir taahhütname alınır. Ya da parmak izi alınır.

***Gözleri görmeyenlere ait hesapların açılması ve tediyesi*** sırasında yapılmakta olan işlemin niteliği ile işlemin metnini bildiğinin iki şahitle tespit ve belgelenmesi gerekir. Banka personeli dışında iki şahit huzurunda yapılmalıdır.

***Yabancı uyruklulara da hesap açılabilir;*** Türkiye’de yerleşik kişilerle, yurtdışında yerleşik kişiler bankanın herhangi bir şubesinde diledikleri miktarda vadeli, vadesiz Türk Lirası veya döviz tevdiat hesabı açtırabilirler. Açtırdıkları bu hesapları, aynen Türkiye’de yerleşik Türk Vatandaşları gibi diledikleri gibi kullanabilirler.

Yabancı uyruklu kişilere hesap açılabilmesi için **pasaport** bilgileri de alınması gerekmektedir.

***Mevduat hesabı açtıran her müşteriye mutlaka bir Hesap Cüzdanı*** verilir. Bu cüzdanın birinci sayfasına hesap numarası, hesap sahibinin adı ve soyadı yazılır, cüzdan banka yetkililerince imzalanır.

Mudiye hesap cüzdanı verilmesindeki amaç, hesap sahibinin hesabının seyrini izleyebilmesidir. Ancak banka kayıtlarıyla cüzdan kayıtları arasındaki uyumsuzluk durumunda banka kayıtlarının esas alınacağı unutulmamalıdır.

Cüzdanını kaybeden hesap sahibinin bankayı yazılı olarak haberdar etmesi gerekir. Bu başvuru üzerine herhangi bir dolandırıcılığa karşı önlem olmak amacıyla kaybedilen cüzdana ait hesap tamamen kapatılarak aynı adla ve aynı koşullarla yeni bir hesap açılır.

**NOT: 3. kişiler adına hesap açmayınız (Küçükler adına açılan hesaplar hariç)**

# Hesabın İşleyişi

**Tahsil (Hesaba Para Yatırılması);** Mevduat hesaplarına hesap sahibinin herhangi bir şubeye geçerli kimliği ile başvurarak cüzdanlı veya cüzdansız olarak para yatırması mümkündür.

Gişe memurunca, önce para teslim alınarak vezneye konulur. Para tahsil edildikten sonra bir kasa tahsil, hesaba alacak fişi kesilir, ilgili fişi print edilir ve hesap cüzdanına kayıt yapılır. Paranın tahsil edildiğine dair dekont imzalanarak mudiye teslim edilir.

**Tediye (Hesaptan Para Çekilmesi);** Hesap sahibinin hesabının bulunduğu şubeden veya başka bir şubeden para çekmek istemesi halinde hesap cüzdanı ve geçerli kimlik ile başvurması gerekmektedir.

Gişе memurunca, müşteri hesabında, talep edilen tutarın müsait pozisyonda olduğunun görülmesinden sonra kasa tediye fişі kesilerek hesaptan paranın düşülmesi sağlanır. Print edilen bu fişe yazılan paranın tamamını elden teslim aldığına dair müşteri imzası alınır. Bu fişteki imza ile şubedeki müşteri imza örneğini karşılaştırarak hesap cüzdanını da yazdırarak para ve dekont ile birlikte işlemi sonlandırır.

***Gişе memurunun ödeme limiti yetkisi üzerinde bir tutar ise;*** birinci derece imza yetkilisinin sistemden onayını aldıktan sonra ödeme işlemini gerçekleştirir.

Tabii ki, kendi kasasındaki ve şube genel kasasındaki nakit durumu (ankes) dikkate alır.

***(Teknolojik imkanların gelişmesi ile bir bankadaki bütün hesaplara her şube tarafından girilip bu hesaplar görülebildiği için, olağanüstü durumlar ve dikkat edilmesi gereken yüksek tutarlı ödemeler dışında şubelerin birbirinden provizyon alma uygulamaları fiilen ortadan kalkmıştır.)***

***Hesap sahibinin rızasıyla üçüncü bir kişiye para ödenmesi durumunda ise;*** bu uygulama birkaç kez sürecek veya bir kez olmakla birlikte büyük tutarlarda ödeme yapılacaksa söz konusu üçüncü kişiye noterden düzenlenecek genel ya da özel vekaletname vermelidir.

Hesaptan üçüncü kişiye ödeme bir kez ve küçük tutarda olursa, o zaman mudinin banka şubesine hitaben kendi el yazısıyla yazacağı ve imzalayacağı bir talimat mektubu yeterli olacaktır. Bu yazılı talimata ödeme yapılacak kişinin tatbiki imzasının eklenmesinde de yarar vardır.

# Tasarruf Mevduatı Hesabının Kapatılması

Hesap Sahibinin İsteği ile; Bir mevduat hesabını mudi kapatmak istediği takdirde o tarihe kadar işlemiş olan faizi hesaplanarak ve vergiler düşüldükten sonra ilave edilerek hak sahibine ödeme yapıp hesap kapatılır. Hesaptan ödeme yapılması tediye bölümünde anlatıldığı gibi olup, Bunun yanı sıra mevduat hesabı sahibinden hesap cüzdanı geri alınarak bütün sayfalarının iptal edilmesi gerekir.

# Ticari Kuruluşlar Mevduatı

Bankalar tasarruf mevduatları ile diğer mevduatları birbirinden ayırmak zorunda olduğu ve tek düzen hesap planına göre mevduat hesaplarını T.C. Merkez Bankası'nın tespit ettiği usul ve esaslara göre sınıflandırmak zorundadırlar.

Ticari kişiliği olan bir kimsenin tasarruf amacıyla da mevduat yapabilmesi mümkündür. Bir birikimin tasarruf amacıyla mı, ticari işlemlerde kullanmak amacıyla mı yapıldığı ise sadece birikimcinin bileceği bir konudur.

Bankalar bazı bulgulardan hareket ederek (verilen adres, hesabın işlekliliği, yatırılan ve çekilen paraların niteliği vb.) kendilerine yatırılan bir mevduatın ticari ya da tasarruf grubuna alınması konusunda sağlıklı bir karar vermeye çalışırlar.

***Tasarruf mevduatı ile ticari mevduat ayırımı özellikle vergilendirme açısından önem taşımaktadır.***

# Hesabın İşleyişi

Ticari hesapların açılışında tıpkı tasarruf mevduatında olduğu gibidir. Burada tasarruf mevduatından farklı olarak mudiden ticaret sicili ve oda kaydının örneği ve noterden onaylı bir imza sirküleri getirmesi istenir.

Öte yandan gerek tasarruf mevduatı ve gerekse de ticari mevduat hesabında çek kullanılacaksa çek kullanımını düzenleyen birtakım esasları da içeren sözleşme de alınır.

Ticari hesaplardan tediye (ödeme) yapılırken banka çalışanları tarafından özellikle; kimlik tespitine, yetkili olduğuna dair belge ibrazına ve imza kontrolüne özel bir önem verilmelidir. Çünkü ticari hesaplardan üçüncü kişilere, talimat yoluyla ödeme yapılabileceği gibi, ticari işletme sahibi gerçek ya da tüzel kişinin imzalamış olduğu çeklerin karşılığı da ödenmek durumundadır. Hem vekalet ve talimat yoluyla yapılan ödemelerde, hem de çekli ödemelerde kurallara uyulmalı, provizyon alınıp alınmayacağına karar verilmesi ve ödeme yapılan kişinin kimlik belgesinin bir sureti alınarak ödeme yapıldığına dair dekont kendisine verilmelidir.

**Diğer bankalar üzerine keşideli çeklerin ödenmesi ise,** Merkez Bankası'nın denetimi altındaki Takas Odası vasıtasıyla mahsup edilerek yapılır.

Günümüzde bu işlem tamamen dijital ortam üzerinde otomatik olarak yapılmaktadır.

**Ticari Mevduat Sahibinin İflası durumunda;**  
iflas masası tarafından durum bankaya bildirildikten sonra ticari mevduat sahibi gerçek ya da tüzel kişinin mevduatı üzerindeki tasarruf (kullanma) yetkisi, iflas masasına intikal eder. Bu durumda mevduat üzerinde tasarruf yetkisine sahip olan mevduat sahibine kısmen dahi olsa hiçbir ödemedede bulunulamaz.

**Resmi Kuruluşlar Mevduatı ve Diğer Mevduat** Hesaplarının açılış, işleyiş ve kapanışında önceki bölümlerde anlatılanlardan değişik bir durum bulunmamaktadır.

**Resmi dairelerden,** hesap açılırken hesaptan para çekmeye ve hesaplara ilgili talimat vermeye yetkili kimselerin yetkilerini belirten birer resmi belge alınması gerekir.

**Derneklerden, apartman hesaplarından** para çekmeye yetkili kimseler için yönetim kurulu tarafından düzenlenmiş bir belge ve dernek tüzüğü, apartman yönetim kararı ve defteri istenir.

**Ticaret şirketlerinden,** şirketi temsil etmeye yetkili kişilerin ad ve imza örneklerini gösteren noter tasdikli imza sirküleri, ticaret sicil kaydının bir örneği veya ticaret sicil gazetesi istenir.